

LXXXIV.

Betænkning

over

Forflag til Lov om Præstetiendens Omsætning til en fast aarlig Pengeafgift og dennes mulige Afløsning.

(Afgiven af Folkethingets Udvalg den 28de Juli 1880).

Udvalget har ikke kunnet enes om nogen fælles Indstilling om det Lovforslag, der er henvisst til det.

Flerparten (Clausen, Grifstrup, S. Holm, B. Holm, Chr. Jensen, A. Nielsen og N. Nielsen) erkjender, ligesom hele Folkethingets Udvalg i 1871—72, en Afløsning af Tienden for ønskelig, da det i nationaløkonomisk Henseende vil være en Binding at faae de store Kapitaler, som den repræsenterer, frigjorte for de Daand, der nu hvile paa dem, og da det i politisk Henseende vil være af en ikke ringe Betydning, om man efterhaanden kunde komme bort fra en Art af Beskatning, der ikke svarer til Nutidens Forhold, og som paa Grund af den Maade, hvorpaa Tienden i sin Tid blev Folket paatungen, og paa Grund af den Ulighed, hvormed den siden er bleven fordelt, har været og er en stadig Hinde til Misforhold og Standsadskillelse i Befolkningen.

Flerparten kan i det Væsentlige tiltræde det fremsatte Forflag om Præstetiendens Omsætning til en fast aarlig Pengeafgift og dennes mulige Afløsning. Thi vel vilde det foretrække en Lov, der samtidig kunde løse Spørgsmaalet for alle de Tienders eller i al Fald for Præste- og Kirketiendens Bedkommende, men dels erkjender det, at en Lov af et saadant Omfang og af en saa indgribende Betydning for mangfoldige Forhold helst bør udgaa fra Regjeringen og vanstelig kan tænkes tilfredsstillende behandlet alene ved enkelte Rigsdagsmænds eller et Udvalgs Virksomhed, og dels kan det ikke se rettere end, at der kan være meget gode Grunde til at behandle Spørgsmaalet om Præstetiendens Afløsning for sig.

Denne Tiendes Forhold er nemlig meget forskjelligt fra Konge- og Kirketiendens, thi medens disse i Tidens Løb for Størstedelen ere gaaede over i Privates Besiddelse, og medens Kongetien-

den slet ikke og Kirketienden kun for en meget ringe Del anvendes til sit oprindelige Formaal, opkræves Præstetienden endnu bestandig af det Offentlige, og anvendes saagodt som udelukkende efter sit oprindelige Diemed til Præsternes Lønning, og Flertallet antager derfor, at denne Tiendes Afløsning vil kunne gennemføres betydelig lettere end de andre Tienders. Man kommer ikke derved til i mindste Maade at berøre de private Eiendomsforhold, og ligesom Staten forholdsvis let har kunnet ophæve Fæstevæsenet paa sine egne Godser, men ikke endnu ad Lovgivningens Vej har kunnet gennemføre en tilsvarende Foranstaltning paa de private, saaledes synes den ogsaa at maatte kunne afløse den Tiende, hvorover den har fuld Raadighed, selv om den ikke kan faae de andre Tiender afløst under lignende Bilkar. Men dertil kommer, at Præstetiendens Afløsning vil blive særlig ønskelig, hvis det skulde lykkes at faae gennemført en Præstelønningslov, hvorefter de geistlige Embedsmænd skulde sættes paa fast Løn og Tienden indbetales i Statskassen. Set fra Administrationens Synspunkt vilde det være heldigt, om man kunde undgaa alt det Arbejde og Besvær, der overalt, men navnlig hvor Præstetienden svares in natura, vil være forbundet med dens Opkrævning, og om Statskassen ifødetfor de efter Korrupturerne tilfintende aarlige Afgifter kunde komme i Besiddelse af en fast Kapital, der kunde tilfredsstille de lovbestemte Krav, der i saa Tilfælde vilde blive stillede til den. Og set fra et almindelig politisk Synspunkt vilde en saadan Afløsning ogsaa være heldig, naar man fik vedtaget en Lov, der satte Præsterne paa fast Penge-løn og affskaffede Offer og Accidenter, da det utvivlsomt vilde fremkalde ny og forstærket Misforhold hos den tiendeydende Befolkning, naar det saaledes blev slaaet fast, at alle Udgifterne til Folketirken for Fremtiden alene skulde hvile